

opusdei.org

Rozlúčka a odovzdanie dedičstva: pamäť a svedectvo

Katechéza o starobe (4): Svätý Otec sa zameral 23. marca 2022 na úlohu starých ľudí pri odovzdávaní viery svedectvom osobnej skúsenosti a hlbším vnímaním vecí na základe rokmi nadobudnutej múdrosti.

29.09.2022

Biblickým úvodom ku katechéze bol úryvok:

„A Pán povedal [Mojžišovi]: ‘Toto je tá krajina, o ktorej som prisahal Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi: Dám ju tvojmu potomstvu! Dal som ti ju uzrieť na vlastné oči, nevojdeš však do nej!’ A Mojžiš, Pánov služobník, zomrel tam v moabskej krajine podľa Pánovho rozkazu. [...] Keď Mojžiš zomrel, mal stodvadsať rokov. Oči sa mu nezakalili a jeho životná sila sa nepodlomila. [...] Nunov syn Jozue sa ukázal plný ducha múdrosti - veď Mojžiš naň vložil ruku...“ (Dt 34,4-5.7.9).

Drahí bratia a sestry, dobré ráno!

V Biblii rozprávaniu o smrti starca Mojžiša predchádza jeho duchovný testament, nazvaný „Mojžišova pieseň“. Táto pieseň je v prvom rade krásnym vyznaním viery, a hovorí takto: *«Lebo budem hlásať Pánovo meno: / pripravte oslavu nášmu Pánovi! / Skalou je: dokonalé je jeho dielo, / lebo všetky jeho cesty sú*

spravodlivé. / Boh je verný a bez neprávosti, / spravodlivý je a priamy»
(Dt 32,3-4).

Ale je to tiež spomienka na dejiny prežívané s Bohom, na dobrodružstvá ľudu, ktorý sa utváral na základe viery v Boha Abraháma, Izáka a Jakuba. A tak Mojžiš pamätá aj na horkosti a sklamanie samého Boha: na Jeho vernosť neustále vystavovanú skúške nevernosťami jeho ľudu. Verný Boh a odpoveď neverného ľudu: akoby ľud chcel Božiu vernosť vystaviť skúške. A On vždy zostáva verný, blízky svojmu ľudu. Práve toto je jadrom Mojžišovej piesne: Božia vernosť, ktorá nás sprevádza počas celého života.

Keď Mojžiš vyslovuje toto vyznanie viery, stojí na prahu zaslúbenej zeme a zároveň na prahu svojho lúčenia sa so životom. Mal stodvadsať rokov, ako poznamenáva rozprávanie, ale «oči sa mu nezakalili» (Dt 34,7). Je to

tá schopnosť vidieť, vidieť fyzicky a aj vidieť symbolicky, schopnosť, akú majú starí ľudia, ktorí dokážu vidieť hlbší zmysel vecí. Vitalita jeho pohľadu je vzácnym darom: umožňuje mu *odovzdať dedičstvo* jeho dlhej skúsenosti života a viery, s potrebnou jasnosťou mysle. Mojžiš vidí dejiny a odovzdáva ich - starí ľudia vidia dejiny a odovzdávajú ich.

Taká staroba, ktorej je dopriata táto jasnosť, je vzácnym darom pre nasledujúcu generáciu. Osobné a priame počúvanie rozprávania prežitého príbehu viery, so všetkými jej vzostupmi a pádmi, je nenahradiateľné. Čítať o tom v knihách, sledovať vo filmoch, zisťovať si o tom na internete je síce užitočné, no nikdy to nebude to isté.

Toto odovzdávanie – ktoré je v plnom zmysle slova *tradíciou*, konkrétnym prenosom od starého človeka k mladému! – toto odovzdávanie dnes

veľmi chýba novým generáciám, a to stále viac. Prečo? Pretože táto nová civilizácia má predstavu, že starí ľudia sú materiálom na vyradenie, že starých ľudí sa treba zbaviť. Toto je jedna surovosť! Nie, takto to nejde.

Priame rozprávanie v osobnom kontakte má tóny a spôsoby komunikácie, ktoré nedokáže nahradiť žiadny iný prostriedok. Starý človek, ktorý žil dlho a je obdarený *jasnou myslou s oduševneným svedectvom* o svojom príbehu, je nenahraditeľným požehnaním. Sme schopní rozpoznať a ctiť si tento dar starých ľudí? Uberá sa dnes odovzdávanie viery – a zmyslu života – touto cestou načúvania starým ľuďom?

Môžem dať osobné svedectvo. Odporu a hnevu voči vojne som sa naučil od svojho starého otca, ktorý bojoval na Piave v roku 1914, a on mi tento odpor voči vojne odovzdal.

Pretože mi rozprával o utrpeniach vojny. A to sa nedá naučiť z kníh ani iným spôsobom... naučíte sa to takto, odovzdávaním od starých rodičov vnúčatám. A to je nenahraditeľné. Odovzdávanie životných skúseností starých rodičov vnúčatám. Dnes to tak, žiaľ, nie je a myslíme si, že starí rodičia sú materiál na odpis: nie! Sú živou pamäťou národa a mladí ľudia a deti musia starým rodičom načúvať.

V našej kultúre, tak “politicky korektnej“, sa táto cesta ukazuje byť v mnohých ohľadoch sťažená prekážkami: v rodine, v spoločnosti, v samotnom kresťanskom spoločenstve. Nieкто dokonca navrhuje zrušiť výučbu dejepisu, ako nadbytočné informácie o svetoch, ktoré už viac nie sú aktuálne a odoberajú zdroje pre poznávanie súčasnosti. Ako keby sme sa narodili včera!

Odovzdávaníu viery na druhej strane často chýba oduševnenie vlastné „skutočne zažitému príbehu“.

Odovzdať vieru neznamená veci mechanicky odrecitovať. Znamená to hovoriť o skúsenosti viery. A je pravda, že nie je ľahké pritiahnuť k rozhodnutiu sa pre lásku natrvalo, pre vernosť danému slovu, pre vytrvalosť v oddanosti, pre súciti voči zraneným a znetvoreným tváram ľudí? Isteže, príbehy zo života sa majú premeniť na svedectvo a to svedectvo musí byť verné, poctivé.

Zaiste nie je poctivou ideológia, ktorá si ohýba dejiny podľa vlastných schém; nie je poctivou propaganda, ktorá si prispôsobuje dejiny v prospech vlastnej skupiny; nie je poctivým robiť z dejín súdny tribunál, kde sa odsudzuje všetka minulosť a odrádza sa od každej budúcnosti.

Byť poctivým znamená rozprávať príbeh taký, aký je, a dobre ho môže porozprávať len ten, kto ho prežil. Preto je veľmi dôležité počúvať starých ľudí, počúvať starých rodičov, je dôležité, aby sa deti s nimi zhovárali.

Samotné evanjeliá čestne rozprávajú Ježišov požehnaný príbeh bez zakrývania chýb, nedorozumení, ba dokonca zrád učeníkov. Toto je ten príbeh, toto je pravda, toto je svedectvo. Toto je ten dar pamäti, ktorý "starší" Cirkvi odovzdávajú od samého začiatku a odovzdávajú ho "z ruky do ruky" nasledujúcej generácii. Bude dobré, ak si položíme otázku: ako docenujeme tento spôsob odovzdávania viery, odovzdávanie štafety medzi staršími zo spoločenstva a mladými, ktorí sa otvárajú budúcnosti?

A tu mi prichádza na um niečo, čo som už povedal mnohokrát, ale rád

by som to zopakoval. Ako sa odovzdáva viera? „Aha, tu je kniha, preštuduj si ju“? - Nie. Takto sa nedá odovzdať viera. Viera sa odovzdáva v dialekte, teda v jazyku rodiny, medzi starými rodičmi a vnúčatami, medzi rodičmi a vnúčatami. Viera sa vždy odovzdáva nárečím, tým rodinným a skúsenostným nárečím, ktoré sa osvojuje rokmi. Preto je taký dôležitý dialóg v rodine, dialóg detí so starými rodičmi, ktorí sú tými, čo majú múdrosť viery.

Niekedy sa zamýšľam nad touto zvláštnou anomáliou. Katechizmus iniciácie, uvedenia do kresťanského života, dnes bohato čerpá z Božieho slova a odovzdáva presné informácie o dogmách, morálke viery a sviatostiach. Často však chýba poznanie Cirkvi, ktoré by vychádzalo z počúvania a svedectva skutočného príbehu viery a života cirkevného spoločenstva, od počiatku až po naše dni. Od detstva sa človek učí Božie

slovo na hodinách katechizmu; ale Cirkev, tej sa „učíme“ ako mladí v školských triedach a v informačných médiách sveta.

Rozprávanie o dejinách viery by malo byť ako Mojžišova pieseň, ako svedectvo evanjelií a Skutkov apoštolov. Inými slovami, príbeh, ktorý dokáže s dojatím pripomínať Božie požehnania a s poctivosťou naše zlyhania. Bolo by pekné, keby programy katechézy od samého začiatku obsahovali aj návyk počúvať z prežitej skúsenosti starších ľudí triezve vyznanie o požehnaniach prijatých od Boha, ktoré si musíme uchovávať, i poctivé svedectvo o vlastných zlyhaniach vo vernosti, ktoré musíme odčiniť a napraviť.

Starí ľudia vstupujú do zaslúbenej zeme, ktorá je Božou túžbou pre každú generáciu, keď mladým ponúkajú tú krásnu iniciáciu svojím svedectvom a odovzdávajú príbeh

viery, viery v dialekte, v tom
rodinnom nárečí, v tom dialekte,
ktorý prechádza od starých k
mladým. A tak pod vedením Pána
Ježiša starí i mladí spoločne vstupujú
do jeho kráľovstva života a lásky. Nuž
všetci spoločne. Všetci v rodine, s
týmto veľkým pokladom, ktorým je
viera odovzdávaná v nárečí.

(Preklad: Slovenská redakcia VR)

.....

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sk-sk/article/rozlucka-
a-odovzdanie-dedicstva-pamat-a-
svedectvo/](https://dev.opusdei.org/sk-sk/article/rozlucka-a-odovzdanie-dedicstva-pamat-a-svedectvo/) (10.08.2025)